

DISKAR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONGFEDERASYONU ARAŞTIRMA MERKEZİ

istihdamda buzdağının görünmeyen yüzü:

**ÇALIŞABİLİR HER 100 KİŞİDEN SADECE 34'Ü
KAYITLI VE TAM ZAMANLI İSTİHDAMDA**

2024 4. ÇEYREĞİNDE RESMİ İSTİHDAM ORANI YÜZDE 49,6 İKEN
KAYITLI VE TAM ZAMANLI İSTİHDAM (KATİ) ORANI YÜZDE 34,0!

2024 4. ÇEYREĞİNDE GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK ORANI YÜZDE 28!

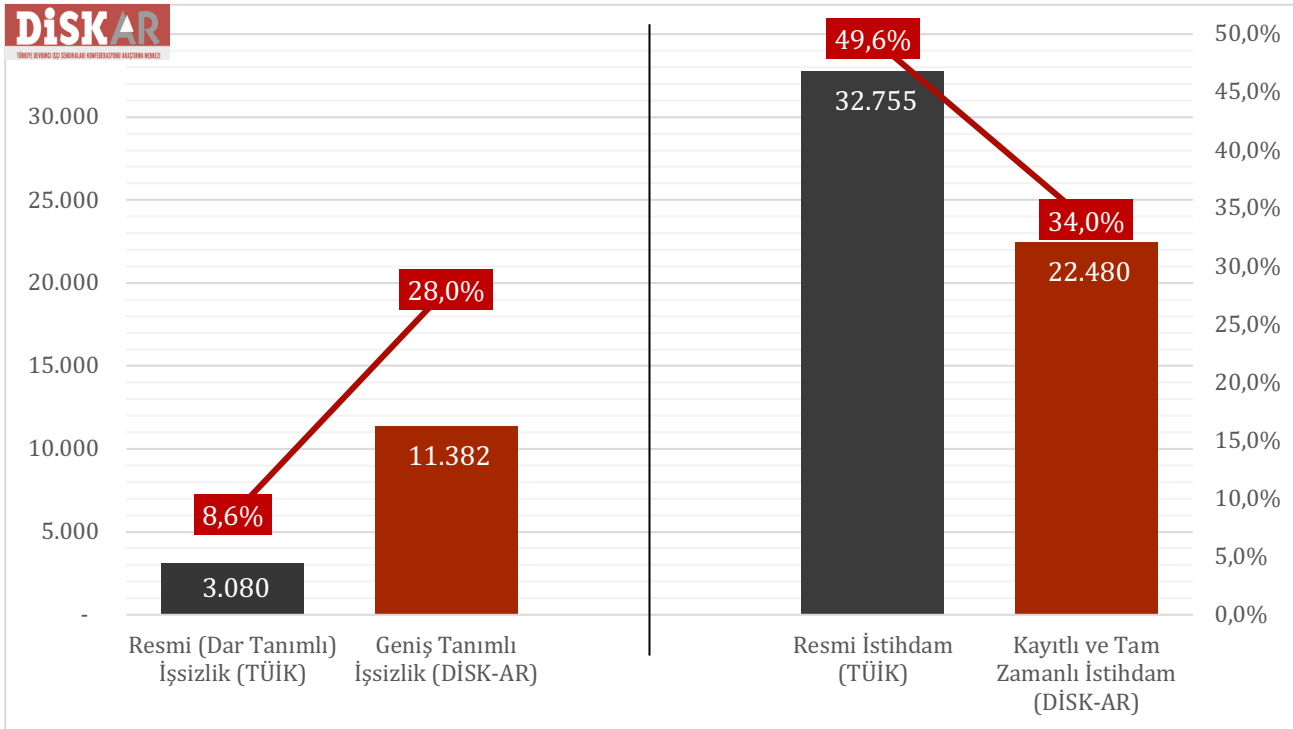
HER 5 KADINDAN YALNIZCA 1'İ KAYITLI VE TAM ZAMANLI İSTİHDAMDA!
GENİŞ TANIMLI GENÇ KADIN İŞSİZLİĞİ YÜZDE 46,7!

İŞSİZLİĞİN ve İSTİHDAMIN GÖRÜNÜMÜ 2024 4. ÇEYREK

İŞSİZLİK VE İSTİHDAMIN GÖRÜNÜMÜ (2024 4. ÇEYREK)

**Çalışabilir 66 milyon kişinin sadece
22,4 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda!
4. çeyrekte 11 milyon 382 bin geniş tanımlı işsiz!**

Grafik 1: Dar ve Geniş Tanımlı İşsiz Sayıları ve Oranları ile İstihdam Sayıları ve Oranları
(Bin) (Yüzde) (2024 4. Çeyrek)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2024 4. Çeyrek. DiSK-AR tarafından hesaplanmıştır. İstihdam verileri mevsim etkisinden arındırılmamış, işsizlik verileri ise arındırılmıştır.

- ☑ 2024 4. çeyreğinde resmi istihdam oranı yüzde 49,6 iken kayıtlı ve tam zamanlı istihdam (KATİ) oranı yüzde 34,0.
- ☑ Geniş tanımlı işsizlik ile dar tanımlı (resmi) işsizlik arasındaki fark açılmaya devam ediyor.
- ☑ 2024 4. çeyreğinde geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 28!
- ☑ Her 5 kadından yalnızca 1'i kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda!
- ☑ Geniş tanımlı genç kadın işsizliği yüzde 46,7!

İSTİHDAMDA BUZDAĞININ GÖRÜNMEYEN YÜZÜ: ÇALIŞABİLİR HER 100 KİŞİDEN SADECE 34'Ü KAYITLI VE TAM ZAMANLI İSTİHDAMDA (KATİ)

Kayıtlı ve Tam Zamanlı İstihdam (KATİ) istihdamın niteliğini ortaya koymayı amaçlayan DİSK-AR tarafından oluşturulan bir ölçüttür. KATİ istihdam edilenlerin ne kadarının sigortalı ve tam zamanlı çalıştığını ortaya koymayı amaçlıyor. Böylece kayıtsız istihdam ile kısmi ve eksik istihdam dışında kalan tam zamanlı ve sigortalı olarak çalışanların sayısı ve oranı ortaya çıkıyor.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) **2024 4. çeyrek (ekim kasım, aralık) dönemine ait Hanehalkı İşgücü Araştırması (HİA)** sonuçları 18 Şubat 2025'te yayımlandı.

Bilindiği gibi TÜİK, Mart 2021'den beri aylık ve üç aylık verileri ayrı ayrı açıklıyor. Aylık veriler daha sınırlı iken üç aylık veriler daha geniş bir kapsama sahiptir. Öte yandan, çeyreklik verilerin üç ay kapsıyor olması sebebiyle, çeyreklik yayımlanan işsizlik ve istihdam verileri, aylık verilerden farklılıklar göstermektedir. Üç aylık veriler aylık verileri geriden takip etmektedir.

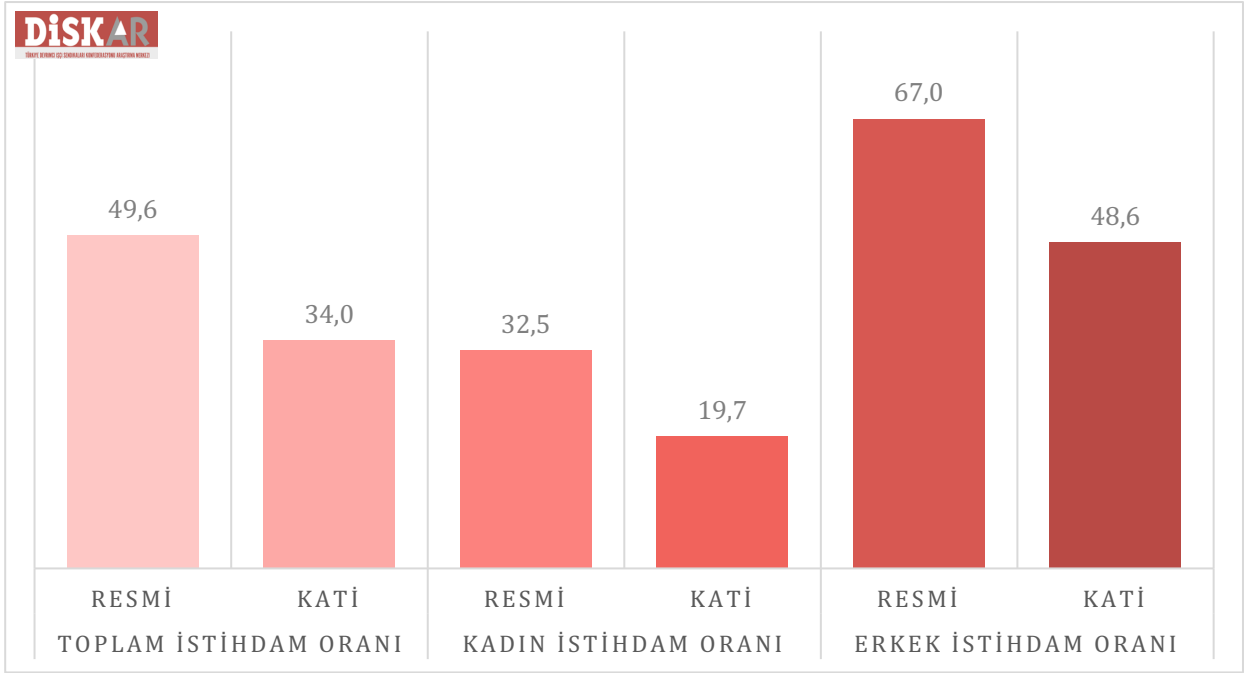
TÜİK, mevsim etkisinden arındırılmış istihdamın 2023 yılı 4. çeyrek ile 2024 yılı 4. çeyrek arasındaki bir yıllık dönemde 141 bin kişi artarak 32 milyon 755 bin olduğunu açıkladı. 2023 yılı 4. çeyreğinde 32 milyon 614 bin olarak açıklanan mevsim etkisinden arındırılmış istihdam edilenlerin sayısı 2024 yılı 4. çeyreğinde 32 milyon 755 bin olarak hesaplandı. 2024 4. çeyreğinde **mevsim etkisinden arındırılmış istihdam oranı ise yüzde 49,6 olarak gerçekleşti**. Ancak TÜİK'in resmi istihdam verileri de tıpkı dar tanımlı işsizlik verileri gibi işgücü piyasasına ilişkin gerçeğin sadece sınırlı bir kısmını gösteriyor. İstihdam verileri tek başına istihdamın niteliği konusunda bilgi vermiyor. Bu nedenle alternatif işsizlik hesaplamaları yanında **alternatif istihdam hesaplamalarına** da ihtiyaç vardır.

DİSK-AR, TÜİK'in dar tanımlı işsizlik hesaplamasının yetersizliği nedeniyle 2010 yılından bu yana alternatif geniş tanımlı işsizlik hesaplaması yapıyor. DİSK-AR yıllardır yaptığı alternatif geniş tanımlı işsizlik hesaplamasının ardından alternatif istihdam hesaplamasına da başladı. **Kayıtlı ve Tam Zamanlı İstihdam (KATİ)** olarak adlandırdığımız alternatif istihdam hesaplamasının ilkini "İşsizlik ve İstihdamın Görünümü-Haziran 2021" isimli raporda, 2021 ilk çeyreği için yayımlamıştık.¹

İşsizlik ve istihdam verileri bir bütün oluşturuyor. Sadece işsizliğe bakmak işgücü piyasalarından yaşanan gelişmeleri tam olarak anlamaya yetmiyor. Bilindiği gibi TÜİK düzenli olarak istihdam sayısını ve oranlarını açıklıyor. Ancak açıklanan istihdam oranlarının istihdamın niteliğine ilişkin yeterli bilgi vermekten oldukça uzaktır. Bu sebeple DİSK-AR istihdamın niteliğine göre bir ayrıma giderek yeni bir istihdam verisi hesaplamaya başladı. DİSK-AR'ın yeni hesaplamaya başladığı istihdam verisinin adı: **Kayıtlı ve Tam Zamanlı İstihdam (KATİ)**. KATİ tüm istihdamı değil kayıtlı ve tam zamanlı olarak çalışanların oranını ortaya koymaktadır.

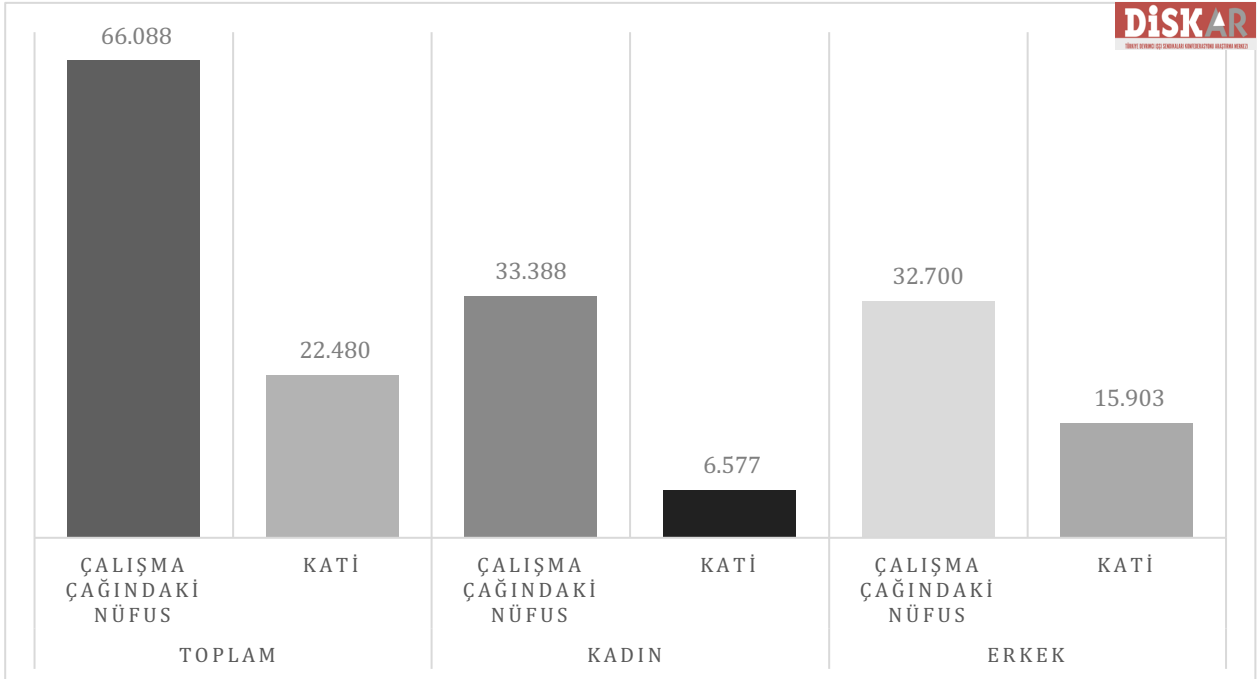
KATİ istihdamın ne kadarının sigortalı ve tam zamanlı çalıştığını ortaya koymayı amaçlıyor. Böylece kayıtsız istihdam ile kısmi ve eksik istihdam dışında kalan tam zamanlı ve sigortalı olarak çalışanların sayısı ve oranı ortaya çıkıyor. **KATİ oranı kayıtlı tam zamanlı istihdamın 15+ yaş kurumsal olmayan nüfusa bölünmesiyle hesaplanıyor.**

¹ DİSK-AR (2021), İşsizlik ve İstihdamın Görünümü-Haziran 2021, 10 Haziran 2021. <http://arastirma.disk.org.tr/?p=6914> (Erişim: 17 Ağustos 2021).

Grafik 2: Resmi ve Kayıtlı-Tam Zamanlı İstihdam (KATİ) Oranı (2024 4. Çeyrek) (Yüzde)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2024 4. Çeyrek. KATİ DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır.

TÜİK'in resmi istihdam oranı 2024 4. çeyrekte yüzde 49,6 olarak açıklanırken, DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden hareketle hesaplanan **Kayıtlı Tam Zamanlı İstihdam (KATİ) oranı yüzde 34,0** olarak gerçekleşti. Kadınlarda resmi istihdam oranı yüzde 32,5 iken KATİ oranı yüzde 19,7 ve erkeklerde resmi istihdam oranı yüzde 67,0 olarak açıklanmışken KATİ oranı yüzde 48,6 olarak hesaplandı (Grafik 2).

Grafik 3: Aktif Nüfus (15+) ve Kayıtlı Tam Zamanlı İstihdam (KATİ) (2024 4. Çeyrek) (Bin)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2024 4. Çeyrek. KATİ DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır.

Böylece KATİ oranı resmi istihdam oranından genelde 15,6 puan, kadınlarda 12,8 ve erkeklerde ise 18,4 puan düşük olarak gerçekleşti.

DİSK-AR tarafından yapılan KATİ hesaplamasıyla çalışma çağındaki (15+ yaş) 66 milyon kişinin sadece 22,4 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istihdam (KATİ) kapsamında çalıştığı ortaya çıktı. Çalışma çağındaki 33,3 milyon kadının sadece 6,5 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istidamda (KATİ), çalışma çağındaki 32,7 milyon erkeğin ise 15,9 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda yer alıyor (Grafik 3). **Bu durum nispeten nitelikli istihdamın düşüklüğünü ortaya koyuyor.**

GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK İLE DAR TANIMLI İŞSİZLİK ARASINDAKİ MAKAS HIZLA AÇILIYOR!

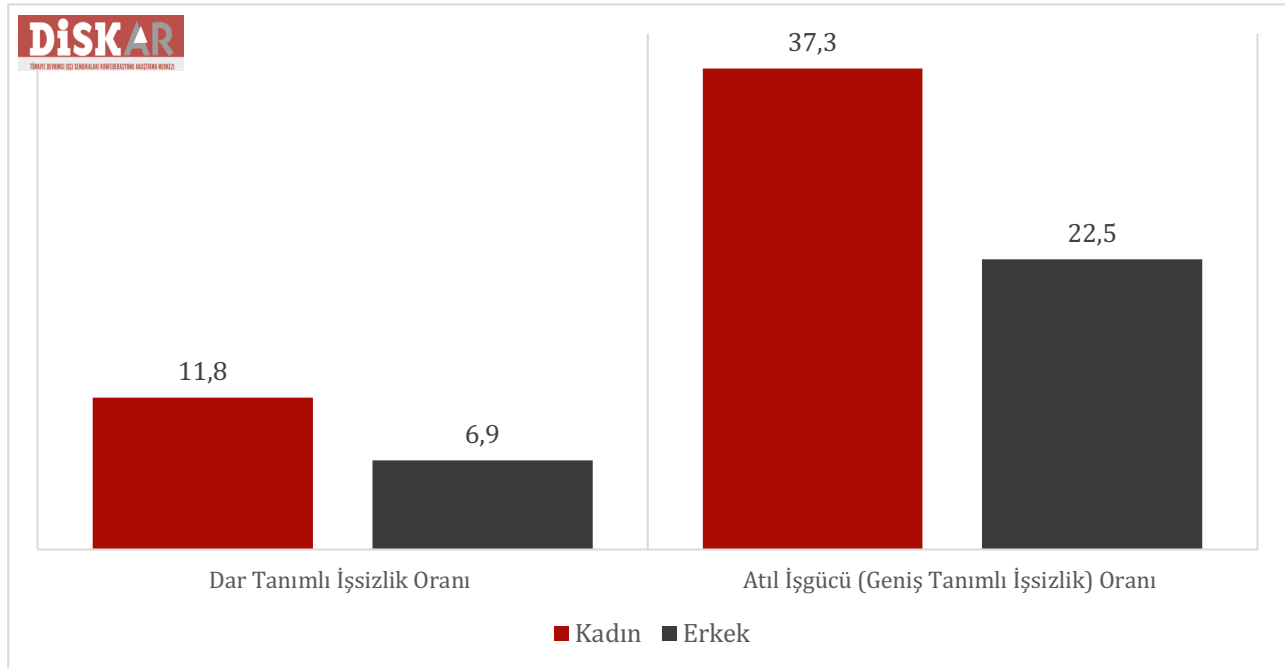
TÜİK'e göre mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsiz sayısı bir önceki çeyreğe göre, 23 bin kişi azalarak 2024 4. çeyrekte 3 milyon 80 bin olarak gerçekleşti. DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yararlanarak hesaplanan geniş tanımlı işsiz sayısı ise 2024 4. çeyrekte 11 milyon 382 bin olarak hesaplandı (Grafik 1). **2024 4. çeyrekte dar ve geniş tanımlı işsiz sayıları arasındaki fark 8 milyon 302 bin kişi oldu.**

TÜİK tarafından 2024 4. çeyrekte yüzde 8,6 olarak açıklanan mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı 0,1 puan azalış ile bir önceki çeyrek ile benzer seyirdeyken, mevsim etkisinden arındırılmış atıl işgücü (geniş tanımlı işsizlik) oranı ise 2024 yılı 4. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 1,4 puan artışla yüzde 28,0 olarak açıklandı (Grafik 1). **Dar ve geniş tanımlı işsizlik oranları arasındaki fark 19,4 puan oldu.**

GENİŞ TANIMLI KADIN VE ERKEK İŞSİZLİĞİ ARASINDA 14,8 PUAN FARK!

Bilindiği gibi kadın işsizliği ülkemizde ortalama işsizlikten daha yüksek iken, kadın istihdam oranı ortalama istihdam oranından daha düşüktür.

Grafik 4: Cinsiyete Göre Mevsim Etkisinden Arındırılmış İşsizlik Oranları (2024 4. Çeyrek) (Yüzde)

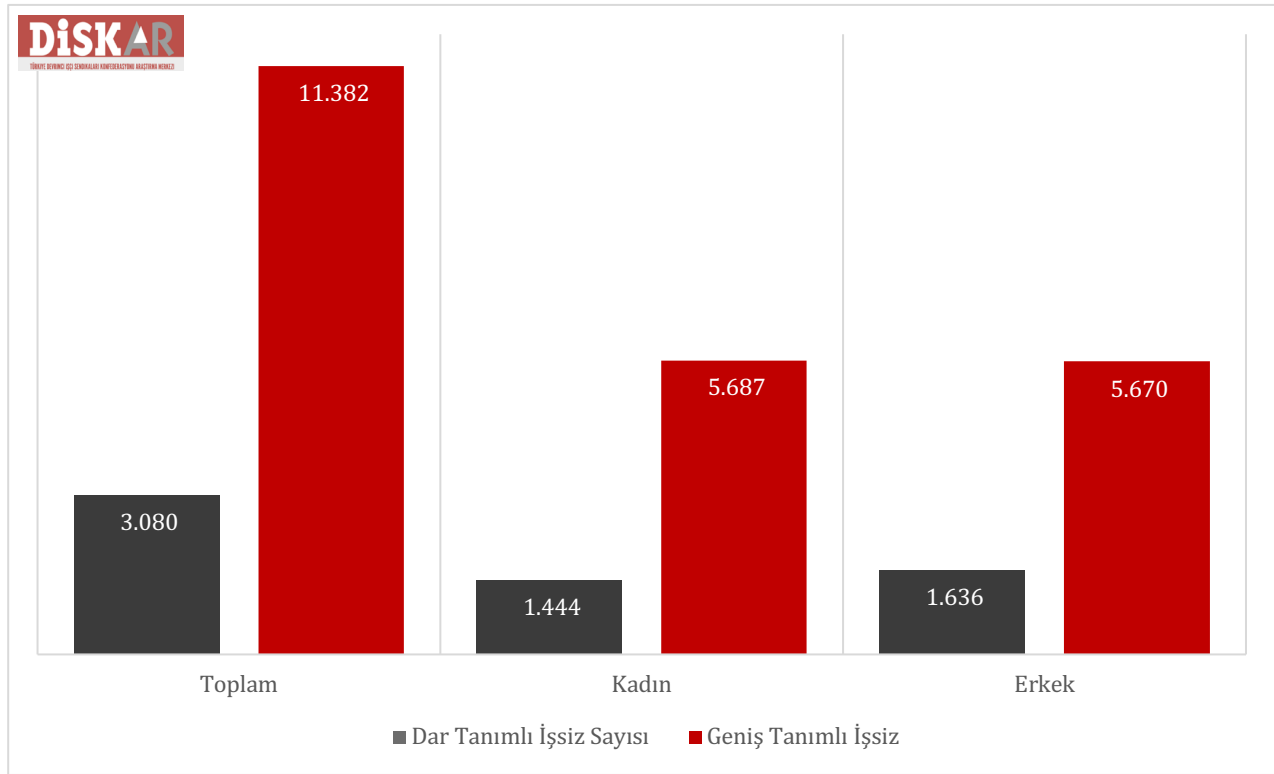
Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2024 4. Çeyrek. DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır.

TÜİK'in 2024 4. çeyrek üç aylık verilerine göre hem dar hem geniş tanımlı işsizliğin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında kadınlarda işsizliğin çok daha yüksek olduğu görülüyor. 2024 4. çeyreğinde dar tanımlı işsizlik erkeklerde yüzde 6,9 ve kadınlarda ise yüzde 11,8 olarak açıklandı. **Geniş tanımlı işsizlik (âtil işgücü) oranı ise erkeklerde yüzde 22,5 ve kadınlarda yüzde 37,3 olarak gerçekleşti (Grafik 4).**

Böylece kadınlarda dar tanımlı işsizlik oranı erkeklerden 4,9 ve geniş tanımlı işsizlik oranı ise 14,8 puan yüksek seyrediyor.

TÜİK tarafından 2024 yılı 4. çeyrekte dar tanımlı kadın işsizliği 1 milyon 444 bin ve erkek işsizliği ise 1 milyon 636 bin olarak açıklandı. TÜİK verilerinden yararlanarak hesapladığımız geniş tanımlı işsiz sayısı ise kadınlarda 5 milyon 687 bin ve erkeklerde ise 5 milyon 670 bin olarak gerçekleşti (Grafik 5).

Grafik 5: Cinsiyete Göre Dar ve Geniş Tanımlı İşsiz Sayıları (2024 4. Çeyrek) (Bin)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2024 4. Çeyrek. DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır.

Kadın geniş tanımlı işsizliğinin dar tanımlı kadın işsizliğine göre yüksek olmasının en önemli sebebi kadınlar arasında zamana bağlı eksik istihdam edilenler ile ümitsizler, iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar ve iş arayıp işbaşı yapamayacak olanları içeren potansiyel işgücünün yüksekliğidir.

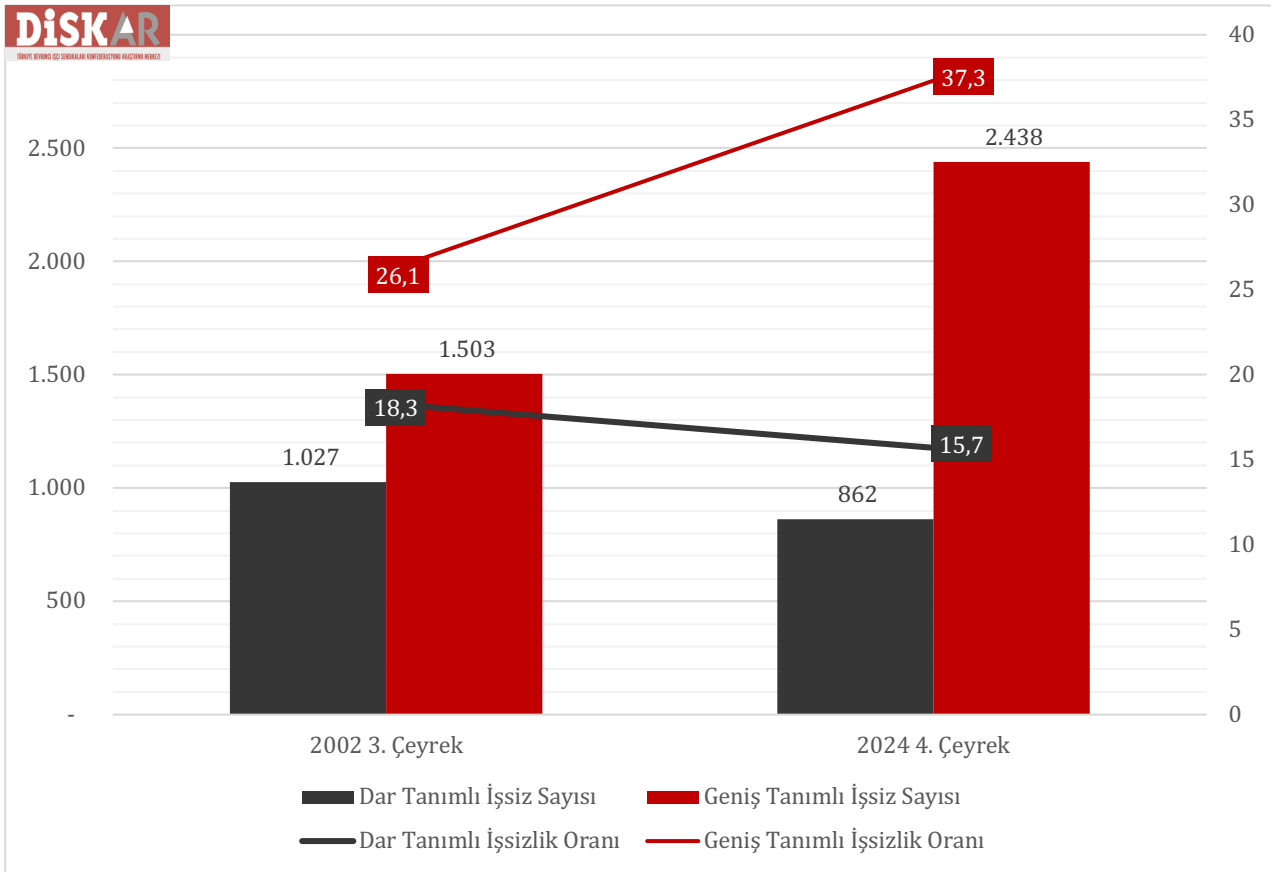
GENÇ İŞSİZLİĞİNDE DE DAR TANIMLI VE GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK MAKASI AÇILIYOR!

Gençlerde işsizlik oranlarının genel işsizlik oranlarından daha yüksek seyrettiği biliniyor. Öte yandan AKP döneminde gençlerde işsizlik vahim bir hal aldı. AKP'nin iktidara geldiği 2002 3. çeyreğinden bu yana gençlerde geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 26'dan yüzde 35,7'ye

yükseldi. AKP döneminde geniş tanımlı genç işsizliği 9,6 puan yükseldi. AKP döneminde gençler iş bulma ümidini kaybettiler ve iş aramaktan vazgeçtiler.

AKP'nin iktidara geldiği 2002 3. çeyreğinde gençlerde dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 18,3 ve geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 26,1 idi. Gençlerde dar ve geniş tanımlı işsizlik arasındaki puan farkı 7,8'di. 2024 4. çeyreğinde ise gençlerde dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 15,7 olarak açıklandı. TÜİK verilerinden yararlanarak hesapladığımız 15-24 yaş arası genç nüfusta geniş tanımlı işsizlik oranı ise 2024 yılı 4. çeyreğinde yüzde 37,3 olarak gerçekleşti (Grafik 6). **Geniş tanımlı genç işsizliği dar tanımlı genç işsizliğinden 21,6 puan fazladır.**

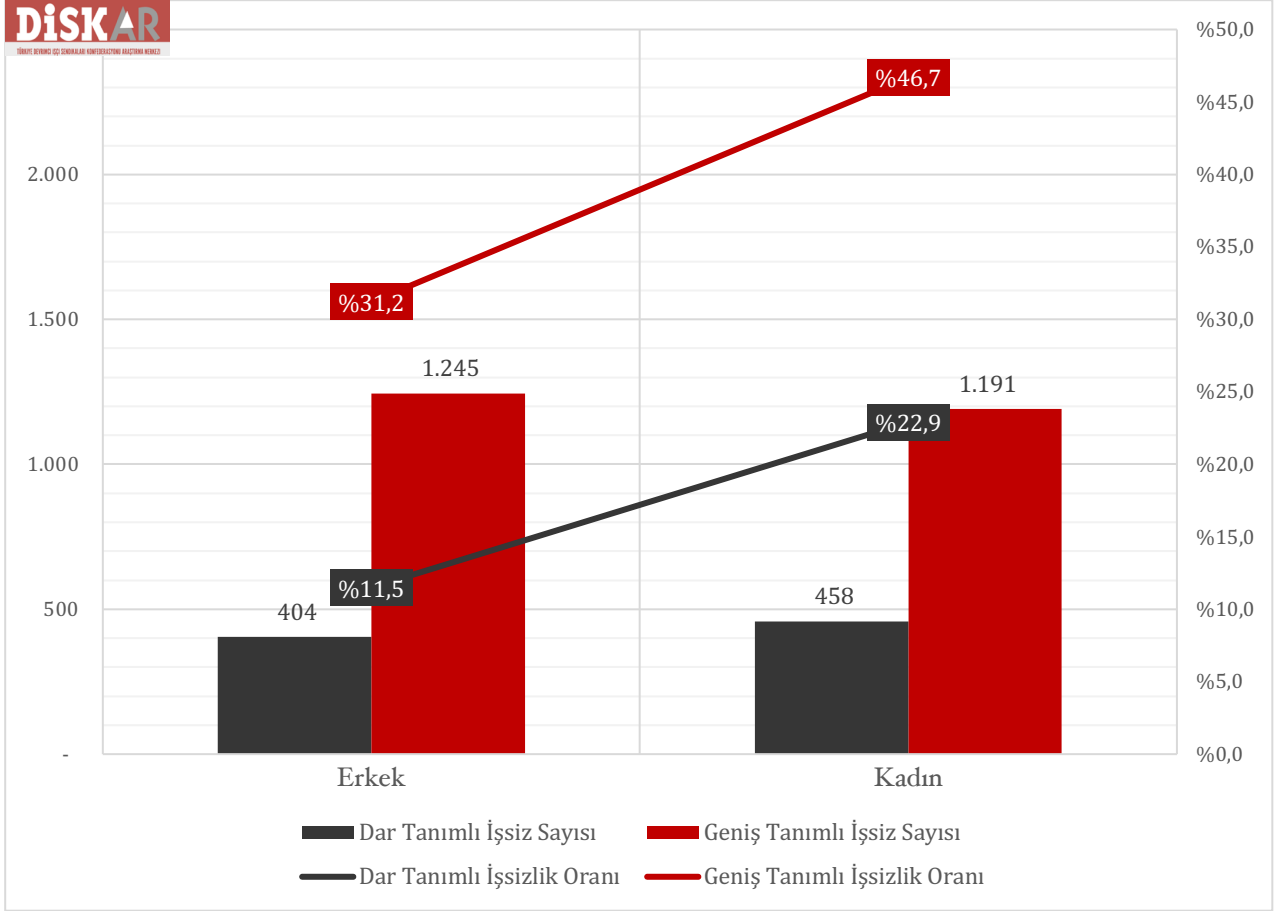
Grafik 6: 15-24 Yaş Arası Gençlerde Dar ve Geniş Tanımlı İşsiz Sayıları ve İşsizlik Oranları (Bin) (Yüzde) (2002 3. Çeyrek-2024 4. Çeyrek)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2024 4. Çeyrek. DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır.
Not: Veriler mevsim etkisinden arındırılmamıştır. TÜİK Biruni veri tabanından çekilmiştir.

Genç kadınlarda geniş tanımlı işsizlik ise daha yüksek oranda seyretmeye devam ediyor. 2024 4. çeyreğinde 15-24 yaş arası erkeklerde dar tanımlı işsizlik yüzde 11,5 ve geniş tanımlı işsizlik yüzde 31,2 olarak hesaplanırken, **15-24 yaş arası genç kadınlarda ise dar tanımlı işsizlik yüzde 22,9, geniş tanımlı işsizlik yüzde 46,7 olarak hesaplandı** (Grafik 7).

Grafik 7: 15-24 Yaş Arası Gençlerde Cinsiyete Göre Dar ve Geniş Tanımlı İşsiz Sayıları ve İşsizlik Oranları (Bin) (Yüzde) (2024. 4.Çeyrek)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2024 4. Çeyrek. DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır. TÜİK Biruni veri tabanından çekilmiştir. Veriler mevsim etkisinden arındırılmamıştır.